Bijlage 3

**Scenario's toetreding Gemeenschappelijke Regeling Gelders Archief (GR GA)**

Om een weloverwogen keuze te kunnen maken tussen het voortzetten van de huidige dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het Gelders Archief of toetreding tot de Gemeenschappelijke Regeling Gelders Archief (GR GA), zijn beide scenario's beoordeeld op een aantal relevante criteria. Daarbij is gekeken naar de gevolgen voor de bestuurlijke positie van het waterschap, de financiële consequenties, de toekomstbestendigheid van het archiefbeheer, de aansluiting op digitale ontwikkelingen zoals het e-depot en de benodigde inzet vanuit de organisatie.

De afweging richt zich specifiek op de volgende criteria:

- **Maatschappelijk belang**: de bijdrage van de samenwerkingsvorm aan een transparante, betrouwbare en toegankelijke overheid, evenals aan het duurzaam beheren en beschikbaar houden van het waterschappelijk erfgoed
- **Bestuurlijke invloed en zeggenschap:** de mate waarin het waterschap invloed kan uitoefenen op beleid, prioriteiten en ontwikkelingen binnen het Gelders Archief
- **Financiële gevolgen:** de (structurele) kosten, mogelijke besparingen en financiële risico's die verbonden zijn aan beide opties
- **Toekomstbestendigheid en continuïteit**: de mate waarin de gekozen samenwerkingsvorm aansluit bij toekomstige ontwikkelingen, waaronder de nieuwe Archiefwet
- **Aansluiting op en gebruik van het e-depot**: de organisatorische, juridische en financiële consequenties van het duurzaam beheren van digitale archieven
- **Bestuurlijke en ambtelijke belasting**: de benodigde inzet van bestuur en organisatie die voortvloeit uit de gekozen samenwerkingsvorm
- **Risico's en flexibiliteit**: de mate waarin het waterschap zelfstandig kan sturen op kosten en toekomstige keuzes

Op basis van deze criteria zijn hieronder de voor- en nadelen van beide scenario's in beeld gebracht. Hiermee wordt inzicht geboden in de consequenties van zowel het continueren van de huidige situatie als het toetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling Gelders Archief.

**Scenario 1: We treden niet toe tot de GR en houden een DVO (huidige situatie)**
Op dit moment heeft het waterschap een dienstverleningsovereenkomst met het Gelders Archief, waarbij het Gelders Archief de fysieke archieven van het waterschap beheert en toezicht uitvoert op het informatiebeheer. Deze samenwerking verloopt naar tevredenheid.
Er is op dit moment nog geen aansluiting op het e-depot. Indien de keuze gemaakt wordt om de huidige situatie te continueren dient er een aparte DVO afgesloten te worden voor een e-depot.

De voordelen van het op basis van de huidige situatie verder gaan zijn:

- **Continuïteit**
  Er verandert in eerste instantie weinig. De samenwerking functioneert goed en is bekend voor de organisatie.
- **Beperkte (bestuurlijke) belasting**
  Er is geen deelname aan het bestuur van de GR. Hierdoor zijn er geen extra bestuurlijke werkzaamheden, vergaderingen of ambtelijke voorbereidingen noodzakelijk.

- **Flexibiliteit**
  Het waterschap behoudt de vrijheid om de contractuele afspraak zoals vastgelegd in de DVO periodiek te heroverwegen. Er is daardoor minder/geen sprake van langjarige financiële verplichtingen/financiële risico's en er zijn geen bestuurlijke verplichtingen.

De nadelen van het op basis van de huidige situatie verder gaan zijn:

- **Geen bestuurlijke invloed en beperkte toegang tot innovatie en gezamenlijke ontwikkeling**
  Het waterschap heeft geen zeggenschap over beleidsmatige koers, prioriteiten of innovatie van het Gelders Archief.
- **Minder toekomstbestendig**
  Er kan geen garantie voor toekomstige capaciteit worden gegeven op het gebied van archiefbeheer, digitaal archiveren en toezicht.
- **Financieel minder gunstig (indicatie)**
  Een eerste indicatie geeft aan dat de kosten bij toetreding tot de GR lager zullen. Het continueren van de huidige situatie is dus financieel onvoordelig.
- **Aparte DVO afsluiten e-depot**
  Er is op dit moment geen aansluiting op een e-depot. Bij het continueren van de huidige situatie dient daarom een aparte/aanvullende DVO afgesloten te worden.
- **Hogere kosten aansluiting e-depot**
  De kosten voor aansluiting op het e-depot zullen hoger zijn dan wanneer tot toetreding overgegaan wordt. Bij het afsluiten van een DVO worden o.a. extra kosten voor risico-opslag gerekend.

**Scenario 2: We treden toe tot de GR GA**

Wanneer het waterschap toetreedt tot de gemeenschappelijke regeling wordt een afgevaardigde van D&H bestuurslid. Hiermee verandert de relatie van opdrachtgever/opdrachtnemer naar een gelijkwaardigere samenwerkingsrelatie. Vanuit het GA is eenzelfde toetredingsverzoek gedaan aan de provincie Gelderland en de gemeente Overbetuwe, beiden hebben op dit moment net als waterschap Vallei en Veluwe een DVO met het Gelders Archief.

De voordelen van toetreden zijn:

- **Versterking maatschappelijke rol**
  Met toetreding laat het waterschap zien dat het staat voor een transparante en betrouwbare overheid. Tegelijkertijd wordt ook het belang van erfgoedbeheer benadrukt.
- **Bestuurlijk invloed**
  Door toe te treden krijgt het waterschap directe invloed op beleid, strategische koers en prioritering van het Gelders Archief.
- **Beter voorbereid op nieuwe Archiefwet**
  Er kan gemakkelijker gebruik gemaakt kunnen worden van ondersteuning bij de strengere eisen die voortkomen uit de nieuwe Archiefwet. Hierin kan ook beter met de andere deelnemers samen opgetrokken worden.
- **Financieel voordeel (indicatief)**
  Op basis van de eerste verkenning lijken de structurele kosten lager uit te vallen door:
  - Lagere opslagkosten
  - Geen btw
  - Vervallen risico-opslag e-depot
- **Toegang tot e-depot is efficiënter en goedkoper**

Bij toetreding tot de GR is er geen aparte/aanvullende DVO nodig voor de aansluiting op het e-depot. De kosten bij aansluiting zullen lager zijn. Een gedetailleerde specificatie hierbij ontbreekt nog.

De nadelen van toetreden zijn:

- **Bestuurlijke belasting (structurele inzet)**
  Bestuurlijke vertegenwoordiging betekent ook bestuurlijke belasting.
- **Bestuurlijke invloed is beperkt**
  Bij toetreding zal het waterschap waarschijnlijk 1 zetel krijgen, en daarmee een beperkte invloed hebben.
- **Gezamenlijke financiële verantwoordelijkheid**
  Eventuele risico's worden gedeeld binnen de GR, en zijn minder individueel stuurbaar.
- **Onzekerheden**
  Er heeft nog geen uitgebreide verkenning plaatsgevonden. Op basis hiervan kan uiteindelijk alsnog blijken dat toetreden niet voordelig is.
- **Bestuurlijke balans afhankelijk van toetreding provincie (potentieel nadeel)**
  Als de provincie niet toetreedt kan de bestuurlijke balans minder passend zijn bij de belangen van het waterschap. Het waterschap zal in dat geval de enige niet-gemeentelijke deelnemer zijn van de GR.

**Alternatieven**

Naast scenario's 1 en 2 zijn er ook nog andere mogelijkheden. Deze alternatieven zijn niet uitgewerkt omdat ze op voorhand geen duidelijke meerwaarde bieden ten opzichte van de twee hoofdscenario's en juist aanzienlijke organisatorische, financiële en praktische nadelen met zich meebrengen.

**1. Archiefbeheer en toezicht volledig in eigen beheer**
Een mogelijkheid is om het archiefbeheer en toezicht op het informatiebeheer volledig binnen eigen organisatie onder te brengen. In dat geval moet het waterschap zelf voorzien in de benodigde expertise, waaronder de aanstelling van een archivaris. Alle taken die momenteel worden uitgevoerd door het Gelders Archief dienen te worden georganiseerd.

Daarnaast zijn investeringen nodig in een geschikte archiefbewaarplaats en in een e-depot voor de duurzame opslag van digitale archieven. Naast de hoge initiële kosten gaan hiermee schaalvoordelen verloren die bij samenwerking met een archiefinstelling wel aanwezig zijn.

**2. Archief en toezicht verplaatsen naar andere archiefinstelling**
Een andere mogelijkheid is het beëindigen van de samenwerking met het Gelders Archief en een samenwerking aangaan met een andere archiefinstelling.

Deze optie ligt echter niet voor de hand. Het waterschap heeft momenteel ongeveer 875 strekkende meter archief ondergebracht bij het Gelders Archief. Verplaatsing hiervan brengt aanzienlijke logistieke en financiële consequenties met zich mee. Daarnaast bestaat het risico op tijdelijke vermindering van de toegankelijkheid van de archieven. Ook kunnen aanvullende werkzaamheden nodig zijn, zoals herinventarisatie van archiefbestanden en aanpassing of conversie van metadata.

Beoordeling van de alternatieven
De samenwerking met het Gelders Archief functioneert al geruime tijd naar tevredenheid. Het waterschap is bekend met de werkwijze van het Gelders Archief en maakt gebruik van de aanwezige expertise, onder meer bij omvangrijke trajecten zoals de implementatie van het zaaksysteem/DMS. Daarnaast is sprake van continuïteit in het toezicht en de advisering rondom informatiebeheer en archiefzorg.

Gelet de hoge kosten en organisatorische consequenties zijn de hierboven beschreven alternatieven niet verder uitgewerkt. De bestuurlijke afweging richt zich daarom op de twee meest realistische opties: het voortzetten van de huidige dienstverleningsovereenkomst of toetreding tot de Gemeenschappelijke Regeling Gelders Archief.